

ВИВЧЕНІ ЧАСТИНИ МОВИ, ПРАВОПИС ЇХ

7 клас

Мета: повторити й узагальнити вивчене про частини мови, удосконалювати вміння розрізняти слова різних частин мови; повторити основні вивчені буквені й небуквені орфограми, удосконалювати вміння визначати орфограми в словах та відповідними правилами обґрунтовувати вибір написання; виховувати любов до природи рідного краю; розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення

* Вправа «Хвилинка настрою»

* Кольор-тест (початок уроку)

* **Червоний** — активне прагнення до діяльності.

* **Жовтий** — позитивний емоційний стан.

* **Зелений** — спокійний стан.

* **Синій** — прагнення до визнання.

* **Коричневий** — напруга.

* **Чорний** — стан хвилювання.

* **Білий** — важко щось відповісти.

Бесіда.

- Який розділ науки про мову вивчає частини мови?
- Скільки частин мови є в українській мові?
- Які з них є самостійними (повнозначними)?
- Які частини мови є службовими?
- Який розділ науки про мову вивчає правильне написання слів?
- Як дослівно перекладається грецьке слово орфографія?
- Визначити орфограми у словах осінній, м'ята, переливається

Записати речення, визначити в кожному частини мови.
Назвати частини мови самотійні та службові. У чому
полягає різниця між ними? Пояснити написання виділених
слів.

**І. Час фарбу на дерева насилає.
Щедра осінь краще найзеленішої весни.
Як вересніє, то дощик сіє.
Осінньої пори сім погод надворі.
Що за осінь, якщо гусак вже на лід вийшов?**

Утвори і запиши речення. Визнач, якою частиною мови є кожне слово.

СЛОВНИКОВИЙ ДИКТАНТ

Визначити орфограми, вказати з-поміж них буквені й небуквені. Якою частиною мови є кожне зі слів?

Берег, березовий, човен, рум'янець,
В'ячеслав, Святослав, сузір'я, без'язикий,
під'яр'я, осінній, безмежжя, роз'яснення,
блакить, менший, учительчин, Маринці,
веселці, премудрий, приміський.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати пар. 2-3.
2. Вправа 55, 63.

ВИВЧЕНІ ЧАСТИНИ МОВИ. ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ (УРОК 2)

7 клас

*Хай ранкові зустрічі
приносять вам радість,
настроюють вас на позитив
і продуктивну працю.*

ДОБРОГО РАНКУ

ТАХІД АНІСІЙ

За вікном новий
чудовий день.
Нехай він принесе
Вам радість, гарний
настрій та нові мрії!

Мета: повторити й узагальнити вивчене про частини мови, удосконалювати вміння розрізняти слова різних частин мови; повторити основні вивчені буквені й небуквені орфограми, удосконалювати вміння визначати орфограми в словах та відповідними правилами обґрунтовувати вибір написання; виховувати любов до природи рідного краю; розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення

МОВНА РОЗМИНКА

НЕПРАВИЛЬНО	ПРАВИЛЬНО
Обидвох держав	Обох держав
Другим разом	Іншим разом
Підвищується у 2 рази	Підвищується вдвічі
Дві великі різниці	Велика різниця
Трьохрічна перерва	Трирічна перерва
Ні одного разу	Жодного разу

Вправа «Зайве слово»

1. Ранком, коло, навздогін, сонячно
2. Тисячний, триповерховий, сорок шість, двісті
3. Кожний, будь-який, ніщо, будь-коли

Орфогра́ма —
правильне написання
слів за відповідним
правилом

ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ

ОРФОГРАМИ БУКВЕНІ ТА НЕБУКВЕНІ

БУКВЕНІ

вибір написання слова
(певної букви) з ряду
можливих варіантів за
умови однакової вимови

ЧЕРГОВИЙ, БОРОТЬБА,
СПИТАТИ

НЕБУКВЕНІ

написання слів разом,
окремо,
через дефіс, апостроф,
перенос слів,
скорочення слів

НЕХУВАТИ, СУЗІР'я,
СИНЬО_ЖОВТИЙ

СЛОВНИКОВИЙ ДИКТАНТ

Нац/банк, теле/хроніка, екс/чемпіон,
синьо/цвіт, військово/спортивний,
по/батьківському, всесвітньо/історичний,
Україна/ненька, дарма/що, по/троє,
отже/ж, до/побачення.

Дефіс пишеться

Після префікса

по-

у прислівниках
з суфіксами

-е, -и,

-ому, ему

Після префіксів

будь-,

казна-,

хтозна-

Перед
суфіксами

-небудь,

-то, -от,

-таки

При складанні

Однакових

чи близьких

за значенням слів

По-перше

По-братськи

По-

сучасному

По-їхньому

Будь-як

Казна-коли

Хтозна-де

Казна-як

Де-небудь

Де-таки

Якось-т

Так-то

Ледве-ледве

Де-не-де

Віч-на-віч

Десь-інде

(деінде)

ВПРАВА

Переписати, на місці крапок уставляючи пропущені букви. Виділити в словах орфограми. Підкреслити головні і другорядні члени речення .

1. Рождаєт..ся м..лодія осін..я і м'яко на пл..че
кладе кр..ло.

2. Сипл..т..ся, ос..па..т..ся листя, горблят..ся
б..рези, плаче і посміха..т..ся крізь сл..ози
осінь.

3. Є щастя в кожній боро..ьбі, коли м..та
бл..зька, ясна.

Домашнє завдання

1. Повторити усний переказ
с. 123.
2. Вправа 64.